

x

Kronika.

x

lettura dei classici che andavano per le scuole, in specie del suo Virgilio, di cui intendeva fin d'allora lo squisito magistero della forma e sentiva l'alta e delicata poesia. È probabile che alla scuola di Brunetto Latini apprendesse le regole della retorica medievale; certo dalle opere e dalla viva voce di lui ebbe ammaestramenti e consigli e conforti di dottrina e di prudenza, che devono aver lasciato traccia profonda nella sua anima; tanto e sì tenero è l'affetto, con cui rinnova col vecchio notaro il ricordo della sua familiarità nella *Commedia* (Inf., XV, 79). A diciott'anni già aveva «veduto da sé medesimo l'arte del dire parole per rima», certo leggendo e studiando le rime d'amore scritte nei volgari d'Italia e di Francia. Nel tempo stesso le sacre carte dovevano porgere vitale nutrimento al suo intelletto e al suo cuore, e i romanzi di cavalleria proffitevole svago. Ed ai cavallereschi esercizi, all'armeggiare, alle cacce, ai ginocchi, alle cortesi radunanze dei giovani delle più cospicue famiglie, egli avrà pure partecipato. Si dilettò altresì di musica, di suoni, di danze, e pronto com'era a gustare il bello delle arte figurative, apprese probabilmente il disegno. Quasi certo è che prima del 1288 frequentò la *Studio* di Bologna senza però conseguire nessun titolo accademico.»

Kakor je razvidno, je to baron Ljubibratić skoro doslovno prevedel, izpustil, oziroma skrajšal par brezpomembnih fraz, napačno prevedel «le sacre carte» s «filozofskim djelima» (ker se je Dante pečal s filozofijo v pravem pomenu šele po smrti Beatrike 1290.) in napisal trditev, da «Brunetto Latini nije bio Danteov učitelj u pravom smislu riječi», ne da bi to izkušal dokazati.

Naslednji odstavki so zopet doslovno ali prosto prevedeni iz Rossija vse do tja, ko prične Ljubibratić v zadnjem odstavku na str. 5. pripovedovati o Dantejevi čutni liriki in o njegovem prijatelju Foreseju Donatiju. Ali se tu in pri naslednjih stranh, kjer tako na dolgo in široko popisuje florentinske politične boje, da se bralec, ki ni dobro podkovan v politični zgodovini srednjega veka, popolnoma izgubi v tem ohlapnem (in na tem mestu popolnoma nepotrebnem) navajanju raznih dejstev, imen, ustavnih odredb itd. poslužuje Ljubibratić drugega vira, ali pa je to produkt njegovega študija (kar se mi zdi z ozirom na zgorajšnjo ugotovitev malo verjetno), nisem mogel dognati. Na vsak način bi bilo bolje, ko bi se i naprej držal Rossija, ki podrobno analizira Dantejeva manjša dela in navaja le dotične politične dogodke, katerih znanje je nujno potrebno za umevanje Dantejeva mišljenja in izgnanstva. Izsledil sem pa vseeno še nekaj mest, ki so zopet prepisane iz Rossija, in sicer: na str. 12., zadnji odstavek (Rossi, str. 122), na str. 13.: Usprskos raznim zabludama... (Rossi, 127, «Nonostante gli errori...») in na str. 18.: Ove su dvije knjige uperene... (Rossi, 129: Questi due primi libri...)

Nihče ni zahteval od Ljubibratića, da bi napisal originalno študijo o Danteju in njegovih manjših delih, ker je to pri takem pregledu izključeno, a njegova dolžnost bi bila, da je navedel vire kjerkoli: pod črto, nad črto, spredaj ali na koncu. Toda tega ni storil nikjer, tudi g. Kršnjavemu ne, ki se mu je v dobri veri celo zahvalil za «lijepu raspravico». S tako «prijateljsko suradnjo» je prof. baron Ljubibratić izredno lepi izdaji «Pekla» dr. Isa Kršnjavega storil zelo slabo uslugo.

Dr. Alojzij Res (Trst).

Pregled francoskega leposlovja I. 1921. Izprašujoč si literarno vest, so bili Francozi lahko zadovoljni koncem preteklega leta. Izšlo je dosti zanimivih knjig. Kritik je mogel položiti na stran vsak teden vsaj eno boljše delo. Nesmrtni seveda ne bodo tolikeri umotvori, ko pojde čas mimo njih. Oglejmo si v naglici

cvet najnovejše produkcije, ne da bi hoteli dati svojemu okusu obliko estetičnega imperativa.

Že izza Platona velja načelo, da imajo pesniki najbolj plastično, dovzetno dušo; v tisočeri dojmih in vtisih, katerih se niti ne zavedajo, se bodočnost oblikuje v njih. Bogovi prihodnosti govoré skozi njih usta; v sleherni dobi so vedé ali nevedé njih klici postajali geslo drugim pisateljem. Začnimo torej pri Homerih.

Po svetovnem pokolju je več poetov, zamenjavši slavo s hrupom, objavilo eksotične ter omotične razglase, ki so smatrali za bistvo umetnosti: pisan ništrc. Lani se je ta ropot polegel; nobena nova struja ni vzknila. Splošno se pesniki bolj nagibajo proti glasbenikom nego proti slikarjem. Samo nazor o metriki in harmoniji jih loči. Skrajneži se ogrevajo za vse svoboščine simbolističnega stihotvorstva, verslibrizma in Claudelove kitice v prozi. Semkaj bi sodile pesmi, katere sta obelodanila po obzornikih Max Jacob in André Salmon, ali pa plemenite *Élégies* Georges Duhamela.

Popolnoma na drugem koncu se sučejo Apolonovi desničarji, ki se vračajo h klasičnim pravilom; Malherbe in Mallarmé sta jim bogova. Paul Valéry pa njun prorok. Označimo v tej skupini vznesene *Poèmes pour Aricie* od Luciena Dubecha in sijajne stihe Charlesa Maurrasa.

Večina pa se ne veže z nikakimi teorijami. Rabijo ter izpopolnjujejo posedovane pripomočke, ki jih je ustvarila dolga veriga lironešev od Ronsarda do Régnera, žgoleč kakor tica na veji... Glasnika ljubezni se je pokazal Ernest Prévost v *Ame Incliné*, ki vas domisli na notranji žarek Sully Prudhomovih verzov. Navdušeni Joachim Gasquet je lani ugasnil ob svojem *Bûcher Secret*; Gaston Picard pa se daje v *le Cœur se donne*.

Pri regionalistih poveljuje Emil Ripert Provanso med vojno v *Sirène blessée*; Louis Pizé slavi Vivarais in lyonsko okolico z *les Pins et les Cyprès*; *Saisons normandes* so bohotne slike od A. P. Garniera. Pierre Jalabert je vnet aed «Terre d'oc». Nekateri osamljenci se zapirajo vase: Louis Lefebvre uglaša v *La Prière d'un Homme* drhtaje dolge bolečine; Maurice Brillant ubira versko čustvo na velikih orglah, goslih in piščalih v *Musique sacrée* in *Musique profane*. Fernand Divoire obnavlja orfistične simbole v resnih in čistih kiticah.

Elegiki so obširni: pripovedujejo vtise, ki vznemirjajo in oplajajo njih duše. V njih se zrcali veselje. Charles Derennes nas vodi s *Perséphone* na turobne vrtove, koder občujejo drage sence. Jean-Louis Vaudoyer spleta v *Rayons croisés* najnežnejša čustvena priznanja z jedrnatimi, slikovitimi ošnutki v neobičajne umetnine. *L'Ombre dorée* od Charlesa Clerca je prožeta z mehko melanholijsko, lamartinovec Julien Ochsé (*Repose ailleurs*) in André Delacour (*La Victoire de l'homme*) vzporejata ljubavne in vojne dožitke.

Med mladeniči se je izkazal kot izviren in izboren Roger Gaillard v *L'If et les Constellations*. François Montel, Stéphen Severt, Georges Benaben bratsko odsevajo iz *Le Miroir infidèle*, samonikla in ljubka Georges Gabory in Raymond Radiguet očitujeata rahlo zbadljivost in duhovitost. Pogosto so omenjali zadnje čase mistika Loisa Labèque.

Fantazisti obžalujejo izgubo vernega pristaša P. J. Touleta, čigar labodnica se zove *Contre-Rimes*; Tristan Derême, iznajditelj «kontrasonanc», se kaj rad igra z ritmi in rimami, prim. *Poèmes de la Pipe et de l'Escargot*. Raoul Ponchon je stekel od Acad. Française nagrado za popevke *La Muse*

✕

✕

au Cabaret, Franc Nohain pa je virtuožno pozdravil La Fontainovo tristoletnico z modernimi Fables.

Največja sočasna pesnica grofica de Noailles, romunskega pokolenja, je dosegla višek svojega lirskega loka s *Forces éternelles*: razdvojenost v tragičnem boju med ljubeznijo krepke narave in težnjami duše, ki stremi za enoto, to je znak knjige, posvečene po Akademiji z veliko nagrado za slovnstvo (10.000 fr.). Henri de Régnier pa je pred tedni objavil *Vestigia Flammæ*, globoko čustvene ognjevitve verze. Pierre de Nolhac je izdal dovršene domoljubne sonete *Vers pour la Patrie* in Frédéric Plessis plete umetno *Couronne de Lierre*, dočim ovija Paul Fort svoje vence okoli nizozemskih *Ailes des Moulins*.

Predlani je zmagoval povsod avanturni roman kot reakcija proti vojni realistični literaturi. Pa še sedaj je Pierre Benoît našel dovolj odjemalcev za *Lac Salé*, Louis Chadourne pa za *Terre de Chanaan*. Frédéric Rouquette je napravil *Le Grand Silence blanc*. Dostikrat se čuje ime Pierre Mac-Orlan (*A bord de l'Étoile matutine; la Cavalière Elsa*), dasi meša med dogodivščine smešnost in simbol. Oni dan umrli Jean Pellerin je zapustil za seboj *«Sous le Règne de la Débauche»*.

Med eksotične knjige, odgovarjajoče potrebi po neznanem in po tajni, je prišteti patetične *Suprêmes visions d'Orient*, ki sta jih priobčila Pierre Loti in njegov sin Samuel; mestoma nas uvajata v tolikanj tesnobno ozračje, da se čutimo kakor pod vplivom Poea ali Quinceya. V isti predal sodijo Charles Géniaux (*les Musulmanes; Une Sultane marocaine*), Claude Farrère (*l'Extraordinaire Aventure d'Achmet pacha Djemaleddine; Les Condamnées à mort*), Victor Margueritte (*Un cœur farouche*), André Salmon s svojo zgodbo brezkončnih posilstev in nasilij *L'Entrepreneur d'Illuminations* in slednjič črnc Ren   Maran, kateremu je Goncourtova akademija priznala ceno za pravi zamorski roman *Batouala*.

Vkljub velikemu slovesu naštetih del opazamo, da pustolovski roman pojema in prepušča prostor dušeslovnemu. Antoine Albalat (*Comment il ne faut pas   crire*) ugotavlja z obžalovanjem: *«Eden najgotov  jih vzrokov za propadanje in povprečnost današnjega romana je brez dvoma zloraba psihologije»*,   e  , vselej bo lažje umovati in modrovati brez kraja in konca, nego pripovedovati dejstva, risati značaje, opazovati natančno ter ustvarjati pravo psihologijo, ki je dejanje, točno razkladanje strastvenega kolesja, od nepotrebnega večnega komentarja, brezplodnega   vekanja.

Med mojstri te vrste se odlikuje Paul Bourget z enim najlepših svojih romanov *Un drame dans le Monde*, zgoščenim, utesnjenim, mo  nim umotvorom neusmiljene usodnosti: zgrajen je docela okoli dušeslovno drznega predmeta. Strani, slikajo  e zamislek zločina v duhu žene, katera ni bila nikakor usposobljena za hudodelstvo, štejejo med najbolj genljive in jasnovidne pri U  en  evem avtorju. Edmond Jaloux pravi, da *«občuduje pri njem to splošno žarenje razuma, ki slednji posamezni slučaj takoj okoplje v toku vesoljnih zakonov»*. Henri Lavedan nadaljuje z *Gaudias*, obsežno družabno fresko, po  eto pre  jnje leto z *Ir  ne Olette*, in ki bi jo človek primerjal s sodobnimi *Mis  rables*. Ren   Boylesve nudi v *Elise* bolestno analizo ženskega srca, strtega po te  i njenih sanj. Abel Hermant, najresnejši kandidat za Akademijo, predstavlja v *le Cr  puscule tragique* zadnji   in zajetne trilogije čustev in misli, kjer je dogotovil portret generacije med obema vojnama. Léon

x

Nove knjige.

x

Daudet razkrinkuje v *Entremetteuse* zapleteno kovarstvo pokvarjene slavohlepnice. André Beaunier proučuje v *Suzanne et le Plaisir* kot bister moralist šibko dušo neznatne sodobnice, ki hira ter umira vsled izrazite ljubezni do plesa in polténosti. (Konec prihodnjič.) * A. Debeljak.

Nove knjige.

Uredništvo je prejelo v oceno sledeče knjige (z zvezdico * označene so natisnjene v cirilici):

Cankar, Ivan. Romantične duše. Dramatična slika v treh dejanjih. Ljubljana. L. Schwentner. 1922. 86 str. Broš. 12 Din, po pošti Din 13-50., vez. 18 Din, po pošti Din 19-50.

Gerbac, Ivan. Glasbene točke k Ribičićevi mladinski igri «V kraljestvu palčkov». Ljubljana. Založba «Jug». 1922. 34 str.

Gobineau. Preporod u Italiji. (La Renaissance.) Prva knjiga. Preveo s francuskog D. Grdenić. Narodna knjižnica. (Svezak 61.—69.) 1922. 168 str. Cena 12 Din.

* **Knežević, M. V.** Miozotis. Beograd. 1921. 28 str.

Lah, Ivan. Začetki Slovenske Matice. Spominski spis k 50letnici. Ljubljana. Slovenska Matica. 1921. 72 str.

Milčinski, F. Tolovaj Mataj in druge slovenske pravljice. S 15 risbami Ivana Vavpotiča. Druga izdaja. Ljubljana. Tiskovna zadruga. 1922. 151 str. Broš. 12 Din, po pošti 1 Din več.

Novaković, Vlaho. Iz moga dnevnika. Pesme. Zagreb. St. Kugli. 1922. 80 str.

* **Pesme, srpske narodne.** Antologija. Priredio Vojislav M. Jovanović. Beograd. Geza Kon. 1922. XLVIII + 350 str.

* **Petrov, G. S.** Evangjelje i život. Preveo s ruskog Stanimir Budim. Beograd-Sarajevo. J. Gj. Gjurgjević. 1922. 172 str.

Pogonowski, Jerzy. Twórczość Milana Begovića. We Lwowie. «Gazeta Lwowska». 1922. 31 str.

Rechnitz, Emil. Kako da othranjujem, negujem i odgajam svoje dijete u prvoj godini života? Pet predavanja za pouku majkama i budućim majkama. Sa 31 slikom. Osijek. Hrvatski štamparski zavod d. d. 1922. 54 str. Cena 40 K.

Ribičić, Josip. V kraljestvu palčkov. Otroška igra s petjem v treh dejanjih. Ljubljana. Založba «Jug». 1922. 32 str.

Shakespeare, William. Julij Cezar. Založba v petih dejanjih. Poslovenil Oton Župančič. Druga, izpremenjena izdaja. Ljubljana. Nova Založba. 1922. 121 str. Cena broš. Din 12—, vez. Din 18—. (Nova knjižnica, 7.)

Strug, Andrej. Jutri... Iz poljščine prevel Vilko Mazi. Ljubljana. Tiskovna zadruga. 1922. 85 str. 8 Din, po pošti 75 para več. (Prevodna knjižnica, VII.)

Štrekelj, K. Historična slovnica slovenskega jezika. Snopič 1. Maribor. Izdalo s podporo Jugoslovenske Akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu Zgodovinsko društvo v Mariboru. 1922. 64 str. Cena 10 Din.

* **Vasić, Dragiša.** Utuljena kandila. Pripovetke. S predgovorom Slobodana Jovanovića. Beograd. Geza Kon. 1922. 183 str. Cena 15 Din.

Verne, Jules. Kaj si je izmislil doktor Oks. Slovenski mladini priredil E. V. Ljubljana. Narodna založba. 1922. 65 str. Cena 7 Din, po pošti 8 Din.

Urednikov «imprimatur» 28. junija 1922.

x

Kronika.

x

fine, pasivno vdane Marije Šaričeve. Nekoliko prešibak je bil Železnik, čeprav je pogodil ton, v katerem je nastavlil svojega Mortimerja. Kralj ustvarja enotno postavo, vendar pogrešam pri njem poglobljenja do poslednjih utripov, zaradi česar se bojim, da ostane na pol pota. Lipah ni zmogel svojega Talbota, kakor tudi je pač stremel za ravnotežjem.

V Otoku in Strugi je Medvedova pokazala, da zmore več, kot smo videli do sedaj. Če premislim njeno igro v Revizorju in tukaj, mi je jasno, kar sem doslej le sumil, da je njena letošnja pot vodila po stranpotih. Tavčarjevo slavnost pa bi v dramski obliki uprizorjeno «Cvetje v jeseni» ali vsaj dela «Visoška kronika» gotovo povzdignila do trajnejšega spomina. *Da bi ne ostalo to pium j.*

S Sardoujevo Madame Sans Gêne nam je Danilova podala enc svojih najboljših vlog. Kdor pa je videl v Napoleonih preočito razliko, je bil pač brljav. Poleg glavne junakinje se je edino Kralj odlikoval, kot še ne zlepa.

Nušičev Knez Semberjski je bil ena najmizernejših predstav letošnje sezone, čeprav ni zaslužila, da jo zagrnemo s plaščem pozabljenja.

V Molnarjevem Liliomu je nenavadno oživel oder. Rogoz tekmuje v tej vlogi lahko z najboljšimi igralci. Diskretnost, lastna njegovemu podajanju, je njegovo kreacijo začrtala z nepozabnimi konturami. Celo Wintrova je to pot zadovoljivo igrala in njena vdana resigniranost je dihala prepričujoče življenje. Trebuhoviću Peček ni kos, ker ni ustvaril nikakega tipa, dočim je prvi kot gost nekatera mesta psihološko odlično podal. Šestova režija je iz harmonične igre, dobro premišljenih efektov razsvetljave ustvarila lepa razpoloženja, ki so igralcem dobesedno pomagala. Realistične osebe Rakarjeve, Železnika in Rogozove so razodevale krasno pojmovanje in skupnost igre. Tako so skoro vsi sodelujoči storili vse, da je postal Liliom ena najboljših predstav prošle sezone. Drama sama pa izgubi v svojih zadnjih dveh dejanjih prvotno moč in preide v novelo.

V zadnji predstavi Svatbi Krečinskega je Putjata igral tako umirjeno, kakor ga še nismo videli. Lahko trdim, da to leto ni podal boljšega, kot je bil njegov v vsakem ozru dovršeni Razplujev.

S «Svatbo Krečinskega» in z dokaj simpatičnim poizkusom Sem Benellijeve «Ljubezni treh kraljev», ki so jo vprizorili gojenci dramatične šole gospe Dani love, se je zaključila sezona in za zaprtimi vrati v Gradišću se vrše priprave za bodočo sezono. Letošnja je strmoglavila prejšnjega intendanta in nova uprava z g. Hubadom na čelu ni prevzela baš lahke dediščine: materijelno ogromen deficit, artistično neizpolnjene obljube lanskega repertoarja ter pomanjkanje slovenske drame, za katero je gledališče zgrajeno. Daleč je še ideja popolnega slovenskega gledališča, toda vnema in delavnost letošnjih igralcev omogočuje vodstvu pot naprej. Po vseh dosedanjih predstavah leže na dlani zmožnosti osebja in izpričujejo, da brez koncentracije boljših sil ne kaže nadaljevati. V žarišču in pri zibelki slovenske dramske umetnosti bi se morali strniti vsaj vsi boljši igralci. Kjer to ni mogoče, n. pr. v slučaju Marije Vere, bi morala uprava prirediti vsaj par predstav, v katerih bi gostovali pomembnejši odsotni slovenski igralci. To bi bil korak naprej, dokler ne vstane osebnost, režiser ali igralec, ki bo s svojim ognjem posvetil v temo dosedanjih slovenskih igralskih poizkusov. Pot do nastopa osebnosti mora biti, je potrebna, a brez take osebnosti, pa če hočete dramatika, igralca, režiserja, ne bo slovenskega gledališča. *N. h*

Juš Kozak.

Pregled francoskega leposlovja l. 1921. (Konec.)

Za temi prvaki ubira pot darovit naraščaj. Henri Duvernois nam je podaril la Brebis galeuse in Gisèle, eno najlepših podob deviške sramežljivosti

x

Kronika.

x

v vseh časih; prvovrstnemu Marcelu Proustu se imamo zahvaliti za le *Côté de Guermante II* in za *Sodome et Gomorrhe*, nadaljevanje široko zasnovane zbirke «*A la Recherche du Temps perdu*». Edmond Jaloux popisuje v *la Fin d'un beau jour* gnusobo razdejanja, katero zakrivi ljubav v srcu nadarjenega starca. *La Protectrice*, posmrtnica Paula Ackera, razkriva brezdno, kamor vleče posvetnjaška častilakomnost čistega umetnika. Gospa Marcelle Tinayre razgalja bogastvo ženskih duš, katere je varala usoda (*Lam pes Voilées*).

Valentine Pacquault od Gastona Chéreaua predočuje zgodbo ponižnega, poprečnega, vsakdanjega životarjenja. Tolstojanec Chardonne je v širokopoteznem *Epithalame*, ki je bil blizu Goncourtove nagrade, načrtal dvoje antipatičnih bitij, ki ju zakon in trajna navada končno vendarle zedini. L. L. Martin je utelesil v *Tuvache ou la Tragédie pastorale* omejenega duha in preprosto srce oratarja, prikovanega na grudo. Maurice Brillant proumatra v *Années d'apprentissage de Sylvain Briollet* ostro umno in naklonjeno duhovske kroge. Evo še nekoliko nadaljnjih analitičnih romanov: F. Mariac: *Préséance*; J. Schlumberger: *Un Homme heureux*; Georges de Lauris: *Germaine Ravenel, mal mariée*. Pernette Gille: *Un Amour*, ob katerem podčrtajmo dejstvo, da bi bila gospodična skoro odnesla *prix Femina*.

Četvorica sledečih naslovov vsebuje neki fatalizem kot skupno vez. Auguste Bailly: *Hélène Jarry* (kornelijanska sramežljivost); Ernest Foissac: *Fatum*, Ojdipova legenda v moderno dobo presajena, ki je upala na Goncourtovo nagrado kakor tudi Martiala Piéchauda genljiva *Dernière Auberge*. Enaka usodnost preveva pretresljivo zgodbo *Mea Culpa* Alberta Emila Sorela. V to skupino uvrstimo še *Un Coquin* od gospe Elie Dautrin, avtobiografske spise, kot Emila Henriota *Temps perdus* ali Henrika de Montherlant *Relève du matin* in naposled *Eurydice deux fois perdue* od Paula Drouota, ki je padel na polju slave.

Dušeslovnega romana mlajši bratec, idejni roman, je slabše zastopan. Omenimo Pilori, sramotni oder, kamor pribija Maurice Rostand ženija, žrtev človeške neumnosti; *Anathème* Louisa Autina, ki se sočutno sklanja nad dušo mladega svečenika, razdvojenega po modernizmu.

Pokrajinski roman se bavi domala samo z vnanjim vsakdanjim bitjem in žitjem. Tu pa tam se pa povzpne nad vso deželo, kakor *Ronde des Faunes*, kjer Izabela Sandy ovija Pireneje v čar prvotnih bajk; nadarjeni gospodični je država naklonila narodno ustanovo za potovanje. Da ga ni povozil vlak v Ameriki, bi bil dobil prvo slovstveno nagrado francoske Akademije rajni Louis Hémon, ki je v *Marie Chapdelaine* spretno predočil daljno francosko naselbino, svojo domovino Kanado. Ožji okoliš objema Joseph de Pesquidoux z narodopisnim *Chez Nous*, opevajoč običaje in šege po kmetski Gaskonji. V *Ordes Ruines* primerja Ripert današnjo Provenco z Mistralovo. Pozabiti ne smemo Abeilles mortes od Léona Lafagea, *Abbesse de Guerande* Charlesa Le Goffica, navsezadnje pa še *Cante-gril*, za katerega je ženska akademija prisodila konservatorju Edmondu Escholiu nagrado *Femina*.

V nasprotju z mladino se mudé priletnejši romanopisci še pri bojnih doživetjih, zasledujoč posledice groznega klanja. Opomnimo na bujne in burne *les Pures et les Impures* Rosnyja starejšega, na *La Résurrection de la Chair*, plemenito, patetično dramo izpod Bordeauxovega peresa.

x

Kronika.

x

Veliko nagrado za roman je dosegel Pierre Villetard za nežno, otožno *Château sous les roses*; v mehkobi se mu približuje Paul Cazin z zgovornim *Humaniste à la guerre*, med tem ko tuli na drugem bregu vihar *Ouragan* (Florian Parmentier); dočista nespravljaliv pa je profesor Louis Dumur v silovitem *Boucher de Verdun*.

Fantastični roman je sila bohoten. Gospa d'Houville je izdala hudomušni, sanjarski *Tant pis pour toi*; ga. Colette pa nam je poklonila *Chéri*. Jean Giraudoux je iznašel nov način pisanja v *Suzanne et le Pacifique*, kjer paradoksalno stavi deključjo dušo pred vesoljno brezkrainost. Navedimo duhovito *Souris Japonaise* od gospe Rachilde; razborite transpozicije antičnih legend v Etienne Reyevi *L'Ariane*; *Pavillon du Mandarin*, kjer se zbira prevejana modrost Francisa de Miomandre. André Lamandé nas je seznanil z zvonkim in zvitim Castagnolom; *L'Aventure des 13 filles de Mlle d'Oche* je moderna mrtvaška fantazmagorija, kjer spominja François Poncetton na srednjeveški fabliau, predelan po Edgarju Poëu. Iz podobnega vira se zde zajete jedre novele Georges Duhamela, ki najjačje udejstvuje nauk unanimestične struje: *Hommes Abandonnés*. Paula Moranda *Tendres stocks* so sveže razjedanke najznačilnejših šeg iz naše razvalovljene dobe. *L'Enfant qui meurt* je najboljša, kar je pokazal dosorej Binet-Valmer. Louis Artus je zgradil neobično *Maison du Sage*, Gilbert de Voisins pa napisal čudovito *la Conscience dans le mal*.

Med izvrstne začetnike spadajo Marcel Jouhandeau (*La Jeunesse de Théophile*), Benjamin Crémieux (*Le Premier de la Classe*), Georges Imann (*Les Nocturnes*), Gonzague Truc (*Tibériade*), Louis Aragon (*Anicet*).

Med kritičnimi zvezki zabeležim samo Suarèsov *Poète tragique* in Jacquesa Boulengera *Mais l'art est difficile*, da preidem na zgodovinske spise, ki so večkrat zanimivejši mimo beletrije.

Le Roi Louis XVII (G. Lenotre) je osvetlil zelo zamotan problem. Frédéric Masson je obdelal na dramatičen način *La Vie et les Conspirations du général Mallet*. Pravielov *Assassinat de M. Fualdès* oživlja celokupno provincialno življenje za Restavracije. Slovstvenemu historiku bo poseben užitek *La Joyeuse Jeunesse de Tallemant des Réaux*, kjer je Emil Magne obudil vso Francijo v dobi preciznosti in Fronde, dočim je André Beaunier zasledoval *la Jeunesse de Mme de La Fayette* in še nekaj drugih eksistenc iz 17. veka. Ob priliki Napoleonove stoletnice je nastopil Lacour-Gayet s prigradnico mojstrovino *Napoléon, sa vie, son oeuvre, son temps*. Ernest Lavisse in sodelavci so do svetovnega spopada nadaljevali *Sočasno Zgodovino* kot dodatek ogromni enciklopediji *Histoire de France*. Vzporedno, toda po drugačnem osnutku stavijo Gabriel Hanotaux in njegovi pomagači *Histoire de la Nation Française*; zadnjič so ji primeknili *l'Histoire des Lettres*, segajočo do Ronsarda; tu je novopečeni akademik Joseph Bédier jedrovito povzel, na kak način je vrnil narodu njegove velike epske pesnitve. Picavet je izbrskal zajetno francosko književnost, pisano v latinščini, Jeanroy pa stika po starofrancoskih pisateljih.

V povestnico in poezijo sega Barrèsov domoljubni *Génie du Rhin*. J.-J. Rousseau je našel novega raziskovalca v Ernestu Sellièresu. Maeterlinckovo razglabanje o našem poslednjem koncu (*Le grand Secret*) izzveni v Dubois Raymondov *«ignoramus et ignorabimus»*, Bernard Latzarus osvežuje les

x

Nove knjige.

x

Idées Religieuses de Plutarque; Pierre de Nolhac je po 40letnem iskanju raztolmačil v zlati knjigi *Ronsard et l'Humanisme*, kako sta moderna umetnost in sodobni duh oplojena po starodavni misli in modrosti.

Opomba. Pričujoče poročilo sem si zamislil kot kažipot ljubiteljem francoske kulture pri nakupovanju knjig. Opiral sem se pri sestavi seznama na le Senneve vsakdanje kritike v *La France*, na *La Presse*, zlasti pa na novoletne številke novin: *Le Figaro*, *L'Éclair* i. dr. O prvovrstnih leposlovnih delih nameravam izpregovoriti podrobneje. *Anton Debeljak.*

Popravek. V 7. številki se je v črtico »Junak« vrinila groba korekturna napaka, ki jo izvoli čitatelj popraviti. Prvi stavek črtice se mora glasiti: Poldansko solnce je dremotno sijalo skozi fini jesenski pajčolan, ko sta odhajala iz trga.

Nove knjige.

Uredništvo je prejelo v oceno sledeče knjige (z zvezdico * označene so natisnjene v cirilici):

Andrejev, Leonid. Plat zvona. Novele. Poslovenil Jos. Vidmar. Ljubljana. Tiskovna zadruga. 1922. 132 str. Cena 12 Din, po pošti 1 Din več.

* **Collodi.** Neposlušni čira. Priča o jednom nestašnom lutku. Sa 40 slika. Za našu decu po italijanskem udesio Mihailo Dobrić. Beograd. S. B. Cvijanović. 1922. 144 str. Cena 15 Din.

Farrère, Claude. Gusarji. Preložil F. J. o. Ljubljana. »Jutro«. 1922. 201 str.

Gradnik, Alojz. Pot bolesti. Ljubljana. »Jug«. 1922. 90 str. Cena nevezani knjigi 10 Din, vez. 13 Din, v usnje vez. s pesnikovim podpisom 50 Din.

Ibsen, Henrik. Gospa z morja. Igra v petih dejanjih. Iz norveščine preložil Vojeslav Molè. Ljubljana. Tiskovna zadruga. 1922. 160 str. Cena 15 Din, po pošti 1 Din več.

Kočvar, F. Mlinarjev Janez, slovenski junak ali Uplemenitba Teharčanov. Šesti natis. Celje. Goričar & Leskovšek. 1922. 142 str. Cena 7 Din.

Niva, lidový měsíčník obrázkový. Roč. X. Čis. 4. Za redakci odpovídá Fr. V. Pokorný. V Brně. 1922. Na rok Kč. 10-80.

Nušić, Branislav. Gj. Navaden človek. Šala v treh dejanjih. Poslovenil Fr. Govčkar. Ljubljana. Tiskovna zadruga. 1922. 69 str. Cena 6 Din, po pošti 40 para več. (Zbirka »Oder«.)

* **Ribičič-Vouk.** Šest mladinskih iger. Trst. Mladinska knjižnica »Prosvete«. (Prvi zvezek.) 1922. 111 str.

Sienkiewicz, Henrik. Z ognjem in mečem. Povest iz davnih let. Iz poljščine prevel dr. Rudolf Molè. Ilustracije Olivove. Ljubljana. Tiskovna zadruga. 1923. 64 str. (1. snopič.) Cena snopiču 7 Din, po pošti 7 Din 50 par.

Tolstoj, L. N. Narodne priče. Preveo J. Pasarić. Ilustrirao Lj. Babić. Zagreb. Matica Hrvatska. 1922. 142 str. Cena za člane 72 K, za nečlane 88 K.

Verbic Franc. Blagoznanstvo za dvorazredne trgoveške šole. Del I. Anorgansko blago. Ljubljana. Kr. zaloga šolskih knjig in učil. 1922. IV + 122. Cena 11 Din.

Verbic, Franc. Blagoznanstvo za dvorazredne trgoveške šole. Del II. Organsko blago. Ljubljana. Kr. zaloga šolskih knjig in učil. 1921. VI + 223 str. Cena 21 Din.

Wendel, Hermann. Von Belgrad bis Buccari. Eine unphilosophische Reise durch Westserbien, Bosnien, Hercegovina, Montenegro und Dalmatien. Frankfurt. Frankfurter Societäts-Druckerei. 1922. 144 str.

Urednikov »Imprimatur« 4. avgusta 1922.